

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf. III. 20.210/2009/4.

A Debreceni Ítéltábla a CSABAHOLDING Szolgáltató Kft. (1146 Budapest, Thököly út 59/a. I/3. szám) felszámoló szervezet által meghatalmazott Dr. Szigeti Ügyvédi Iroda (1055 Budapest, Honvéd u. 16. IV/5. szám, ügyintéző: Dr. Szigeti Adrienn ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek-, a Dr. Győri Attila ügyvéd (4100 Berettyóújfalú, Tardy u. 4. szám) által képviselt I. r. alperes neve (I. r. alperes címe) I. r., és a Dr. Szabó Miklós ügyvéd (5300 Karcag, Püspökladányi út 10. szám) által képviselt II. rendű alperes neve (II. r. alperes címe) II. r. alperes ellen szerződés hatálytalanságának megállapítása iránt indított perében, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2009. január 21. napján kelt, 8. P. 21.125/2006/27. számú ítélete ellen a felperes részéről 29. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

v é g z é s t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felperes oldalán 900 000 (Kilencszázezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illeték, továbbá a felperes, és a II. r. alperes oldalán külön-külön 500 000 (Ötszázezer) Ft másodfokú perköltség merült fel.

Ez ellen a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

A ... felperest a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság jegyezte be a cégnyilvántartásba. A társaság beltagja ..., I. r. alperes, kültagja ... II. r. alperes volt.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság az 1. Fpk. ... számú végzésével megállapította a felperes fizetéseképtelenségét, és elrendelte a felszámolását, felszámolóként a CSABAHOLDING Kft-t jelölte ki, a felszámolóbiztos Á.É.

A felszámolási kérelem 2006. április 25. napján érkezett a bírósághoz, a felszámolás kezdő időpontja pedig 2006. május 26-ika, a közzététel időpontja 2006. június 22. napja volt.

A felszámolóbiztos 2006. július 19. napján kelt levelével felhívta a felperest, hogy jegyzék kíséretében adja át a társaság valamennyi iratát (a gazdasági eseményeket rögzítő pénztár- és bankbizonylatokat, vevő- és szállítószámlákat, levelezéseket, szerződéseket, bevallásokat, mérlegeket, leltárokat, teljes munkaügyi iratanyagot, könyvelést, főkönyvi

kartonokat, stb.). Az I. r. alperes 2006. augusztus 15. napján az iratanyagok egy részét a felszámolóbiztos rendelkezésére bocsátotta.

A felszámolóbiztos a hiányzó iratanyagok átadására a 2006. október 2. és 10. napján írt levelében ismételten felszólította az I. r. alperest, aki 2006. október 17. napján további iratokat adott át a felszámolónak.

A felszámoló a társaság pénztárbizonylatainak vizsgálata során megállapította, hogy 2005. május 1. napjától a felperesi társaság tagjai által a társaság részére határozatlan időre nyújtott tagi kölcsönök visszafizetésére került sor.

A II. r. alperes 2005. január 2. napján 21 500 000 Ft tagi kölcsönt nyújtott a felperesnek - a mindkét fél által aláírt kölcsönszerződés és pénztárbizonylat alapján-, majd 2005. március 16. napján további 11 500 000 Ft befizetésére került sor a részéről, melyet aláíratlan kölcsönszerződés és pénztárbizonylat igazolt.

A II. r. alperes részére 2005. április 30. napjától 2005. október 14. napjáig hét alkalommal, összesen 33 000 000 Ft összegben történt kifizetés, melyet aláíratlan pénztárbizonylatok igazolnak.

Az I. r. alperes az aláíratlan szerződések és pénztárbizonylatok tanúsága szerint 2005. március 8. napjától 2005. szeptember 8. napjáig 4 600 000 Ft-ot fizetett be a társaságba, míg 2005. október 14. napjától 2005. december 30. napjáig részére 16 600 000 Ft kifizetésére került sor aláíratlan pénztárbizonylat alapján.

A kifizetéseket „kölcsön visszafizetése” elnevezésű okirat is kísérte, amelyet azonban a kölcsönadó egyetlen alkalommal sem írt alá, a kölcsönvevő részéről pedig azok aláírás nélkül, bélyegzővel ellátott okiratok voltak.

A felperes 2005. évi tagi kölcsöneit tartalmazó ... számú „rövid lejáratú kölcsönök” megnevezésű főkönyvi kartonmásolat szerint a tagi kölcsönök 2005. január 1-jei nyitó egyenlege 12 000 000 Ft volt, azaz a felperes 2004. december 31-én a nyilvántartás szerint már 12 000 000 Ft összegű tagi kölcsönt kapott a tagjaitól.

A felperes a keresetében kérte, hogy a bíróság elsődlegesen állapítsa meg, hogy a közte és az alperesek közötti tagi kölcsönügyletek a Cstv. 40. § (1) bekezdés a.) pontja, a Cstv. 40. § (3) bekezdése, valamint a Ptk. 203. § (1)-(2) bekezdése alapján a felperes hitelezőivel szemben hatálytalanok.

Kérte továbbá a Cstv. 40. § (1) bekezdés b.) pontja, valamint a (3) bekezdése alapján a peres felek közötti tagi kölcsönügyletek hatálytalanságának a megállapítását, és a bizonylatokon szereplő, összesen 49 600 000 Ft pénzeszköz felszámoló birtokába utalását, a hitelezők követeléseinek kielégítési alapjának a biztosítása érdekében.

Másodlagosan kérte a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján a kölcsönszerződések semmisségének a megállapítását jó erkölcsbe ütközésük okán.

Kereseti kérelmét azzal indokolta, hogy a felperesi társaságban tagként, illetve vezető tisztségviselőként résztvevő személyek közeli hozzátartozói viszonyban álltak egymással, a felperesi társaság saját tagjaival kötött szerződést.

Álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a II. r. alperes részére nyújtott tagi kölcsön összege 2005. október 14. napjáig teljes egészében visszafizetésre került, míg az I. r. alperes részére 2005. október 14. napjától 2005. december 30. napjáig 16 600 000 Ft kifizetés történt, ugyanakkor mindkét alperes tisztában volt a felperesi társaság helyzetével, így a ténylegesen nem bizonyítottan nyújtott, majd rövid idővel visszafizetett tagi kölcsönök a hitelezők kielégítési alapját

elvonó, a felperesi adós cég vagyonát csökkentő ügyletek, amelyek a hitelezők kijátszására irányultak, és jó erkölcsbe ütköztek.

A felperes a kereseti kérelmét később úgy módosította, hogy az alperesek a 49 600 000 Ft-ot a felperesnek fizessék vissza.

Az I. r. alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy uzsorakölcsönből került sor a tagok által a cég felerősítése, de arról nem volt tudomása, hogy ezek ún. tagi kölcsönöknek minősültek.

Állította, hogy a II. r. alperes soha nem adott kölcsönt a társaságnak, és részére kifizetés sem történt. A kölcsönszerződések utólag készültek, a pénz kifizetésére, a kölcsön visszafizetésére a valóságban az uzsorásszerződések miatt került sor.

A II. r. alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy az I. r. alperes, a fia volt a társaság üzletvezetője, ő csak alkalmyszerűen vett részt a társaság munkájában, de olyankor sem a saját nevében, hanem vagy a társaság, vagy az I. r. alperes nevében járt el.

Állította, hogy saját nevében soha nem adott tagi kölcsönt a felperesnek, és részére kifizetés sem történt. Azt nem vitatta, hogy az I. r. alperes megbízásából fizetett be pénzt a felperes pénztárába, és lehetségesnek tartotta azt is, hogy ekkor valamilyen dokumentumot aláírt.

Egyetlen pénztárbizonylat másolaton, illetve egy kölcsönszerződésen vélte felfedezni az aláírását, de az ott megjelölt jogcím és az ott leírt tartalom - előadása szerint - nem felel meg a valóságnak.

Az elsőfokú bíróság a 27. sorszámú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 1 100 000 Ft, a II. r. alperesnek 506 400 Ft perköltséget, míg az Államnak felhívásra térítsen meg 900 000 Ft le nem rótt eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság a döntését azzal indokolta, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem lehetett megállapítani, történt-e befizetés az alperesek részéről tagi kölcsön címen a felperes pénztárába, ha igen milyen összegben, ugyanis a felperes által csatolt befizetési pénztárbizonylatok és a kölcsönszerződések ennek bizonyítására nem voltak alkalmasak, a meghallgatott tanúk pedig a felperes állítását nem bizonyították.

Az volt az álláspontja, hogy a felperes által a keresetlevélhez csatolt - a számviteli törvénynek nem megfelelő - kiadási pénztárbizonylatok és aláíratlan, vagy részben aláírt kölcsön visszafizetéséről szóló írásbeli dokumentumok nem bizonyították azt sem, hogy az alperesek részére a felperes keresetében írt összegű tagi kölcsön visszafizetésre került, és a kifizetés tényét a tanúk sem tudták igazolni.

Megállapította azt is, hogy a befizetésekről és a kifizetésekről az I. r. alperes a személyes előadása során ellentmondó nyilatkozatot tett, állításait a bíróság felhívására nem bizonyította, míg a II. r. alperes következetesen tagadta, hogy bármilyen összeget a saját nevében a gazdasági társaság pénztárába befizetett, vagy az ő részére a gazdasági társaság bármilyen összegű kifizetést eszközölt.

Mindezek alapján a bíróság nem tudta megállapítani, hogy a tagi kölcsönszerződések, illetve a visszafizetésére irányuló nyilatkozatok az adós vagyonának csökkenését eredményező, a hitelező kijátszására irányuló jogügyletek, ezért a felperes tagi kölcsönszerződések megtámadására irányuló kereseti kérelmét sem a Cstv. 40. § (1) bekezdés a.), sem a b.) pontja alapján nem találta megalapozottnak.

A felperesnek a Ptk. 203. § (1) bekezdésére alapított kereseti kérelmét keresetőség hiányában utasította el. Az volt az álláspontja, hogy e jogszabályi rendelkezés szerint csak a sérelmet szenvedett harmadik személy jogosult a szerződések megtámadására, a felperest, mint a szerződést megkötő egyik fél nem.

Alaptalannak találta a szerződések jó erkölcsbe ütközésére irányuló kereseti kérelmét is.

Kifejtette, hogy a tagi kölcsön nyújtásával és a visszafizetésével kapcsolatos szerződések nem ütköznek jó erkölcsbe, hiszen a gazdálkodó szervezetek gazdasági tevékenysége körében ezek elfogadott jogügyletek.

A pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek javára perköltség megfizetésére, továbbá az illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett eljárási illeték megfizetésére.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását - annak hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására kötelezését - kérte.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a felperesi érvelés figyelmen kívül hagyásával gyakorlatilag az alperesek, illetve a tanúk által elmondott közvetett információk egyoldalú figyelembevételével hozta meg a döntését.

Mindkét alperes ellentmondó nyilatkozatot tett a kölcsönökkel kapcsolatban, amely ellentmondás feloldására nem került sor, az uzsorásügyletek ténye nem nyert bizonyítást, az alperesek által bejelentett tanú meghallgatására nem került sor.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta azt sem, hogy a F.Gné könyvelő vallomása szerint könyvelésre alkalmatlan bizonylatok miért kerültek a könyvelési anyagba, a tevékenységzáró mérlegbe.

Álláspontja szerint az alperesi tulajdonosokat terheli a bizonyítási teher a kölcsönügylettel kapcsolatban, hiszen a Cstv. 40. § (3) bekezdése alapján a rosszhiszeműség, illetve ingyenesség vélelmezhető.

A hitelezők kijátszására irányuló szándék is megállapítható, mivel a tulajdonosok tudtak a cég fizetéseképtelenség közeli helyzetéről, és arról is, hogy követelésüket a meginduló felszámolási eljárásban a Cstv. 57. § (1) bekezdés h.) pontjába kellene sorolni.

A II. r. alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

Az I. r. alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéltábla a felperes fellebbezését a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. tv. (Pp.) 256/A. § (1) bekezdés f.) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, az alperesek okiratokkal ellentétes nyilatkozatában, illetve az I. r. alperes önellentmondó nyilatkozatában foglalt ellentmondásokat nem tisztázta, eltérő jogi álláspontja miatt a tájékoztatási kötelezettségét is hiányosan teljesítette. Döntése indokolása sem következetes, ezért az abban foglaltak a megalapozott döntés alapjául nem szolgálhatnak.

A felperes az I. r. alperes által a felszámolóbiztos rendelkezésére bocsátott számviteli bizonylatok és egyéb okirat tartalma alapján a Cstv. 40. § (1) bekezdés a.) és b.) pontja, illetve a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján támadta a felperes és az I-II. r. alperesek által kötött tagi kölcsönügyleteket, illetve az azon alapuló kifizetéseket.

A kereset elbírálásához mindenekelőtt azt kellett tisztázni, hogy ezek a jogügyletek létrejöttek-e, és azok alapján történt-e az I-II. r. alperes javára kifizetés, ha igen mikor és milyen összegben.

Ennek tisztázását követően lehetett volna állást foglalni a szerződések, illetve a kifizetést megalapozó jognyilatkozatok hatálytalansága és érvénytelensége kérdésében.

A Cstv. 40. § (3) bekezdése kimondja, hogy ha a gazdálkodó szervezet a tagjával vagy vezető tisztségviselőjével, illetve azok hozzátartozójával köt szerződést, a Cstv. 40. § (1) bekezdés a.) és b.) pontja alkalmazásában a rosszhiszeműséget, illetve az ingyenességet vélelmezni kell.

A bizonyítandó tények előzőekben említett sorrendisége miatt azonban ez a vélelem csak akkor alkalmazható, ha a szerződéskötés, vagy a jognyilatkozat ténye megállapítást nyert.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az igényérvényesítő felperest terheli a Pp. 164. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint a bizonyítási teher, vagyis a per eldöntéséhez szükséges tényeket főszabály szerint neki kell bizonyítania, mivel érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el.

A felperes annak bizonyítására, hogy az I-II. r. alperes a felperesi gazdasági társaságnak tagi kölcsönt nyújtott és annak visszafizetése megtörtént kölcsönszerződéseket, bevételi és kiadási pénztárbizonylatokat, illetve „kölcsön visszafizetés” elnevezésű okiratokat csatolt.

Az I. r. alperes csupán általánosságban nyilatkozott a jogügyletekről, az elsőfokú bíróság pedig elmulasztotta „szerződésenként” rögzíteni a nyilatkozatát, így nem áll rendelkezésre nyilatkozata arra nézve sem, melyek azok a kifizetések, amelyek tényét (időpontját és összegét) nem vitatja.

Ennek hiányában pedig nem állapítható meg, melyek azok a tények, amelyek bizonyításra szorulnak. Szükség esetén a felperes szakértő kirendelését kérheti annak megállapítása végett, hogy mikor, milyen összegű kifizetések történtek az I-II. r. alperes javára, ugyanakkor az I. r. alperes nyilatkozatától függően előállhat az a helyzet is, hogy a bizonyítási teher megfordul, és az I-II. r. alpereseknek kell bizonyítani a könyveléssel, az okiratokkal szemben, hogy kifizetés nem történt. Ezután lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy a jogügyletek, jognyilatkozatok megtámadási oka helytálló, vagy sem.

Bár az elsőfokú bíróság eleget tett az általa szükségesnek vélt körben a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének, az azonban nem volt teljes körű, mely részben az alperesek, különösen az I. r. alperes célirányos meghallgatásának hiányára vezethető vissza.

Mindezekre figyelemmel az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a rendelkezésre álló adatok alapján nem bírálható felül, a döntés megalapozatlan, amely miatt a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű kiegészítése nem mellőzhető, ezért az ítéltábla a Pp. 252. § (3) bekezdésének rendelkezése szerint az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban mindenekelőtt az I-II. r. alpereseket részletesen meg kell hallgatni az egyes jogügyletek vonatkozásában, majd nyilatkozatuk határozza meg a bizonyításra szoruló tények körét, melynek ismeretében lesz az elsőfokú bíróság abban a helyzetben, hogy a Pp. 3. § (3) bekezdésének rendelkezése szerint tájékoztatni tudja a feleket a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének a következményeiről.

A hatályon kívül helyezés folytán az eljárás folyamatban marad, ezért az ítéltábla a másodfokú eljárásban felmerült perköltséget csupán megállapította, annak viselése tárgyában a Pp. 252. § (4) bekezdésének rendelkezése szerint az elsőfokú bíróság határoz. A másodfokú eljárásban felmerült perköltség magában foglalja a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték összegét, valamint a felperes és a II. r. alperes ügyvédi munkadíját, melyet az ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (2) bekezdés a.) és b.) pontja, (5)-(6) bekezdése alapján állapította meg, figyelemmel arra a tényre is, hogy a fellebbezések elbírálására tárgyaláson kívül került sor.

Az I. r. alperesnek a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel.

Debrecen, 2009. december hó 11. napján

. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk előadó bíró, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó